

NOU 2023: 25 Omstilling til lavutslipp

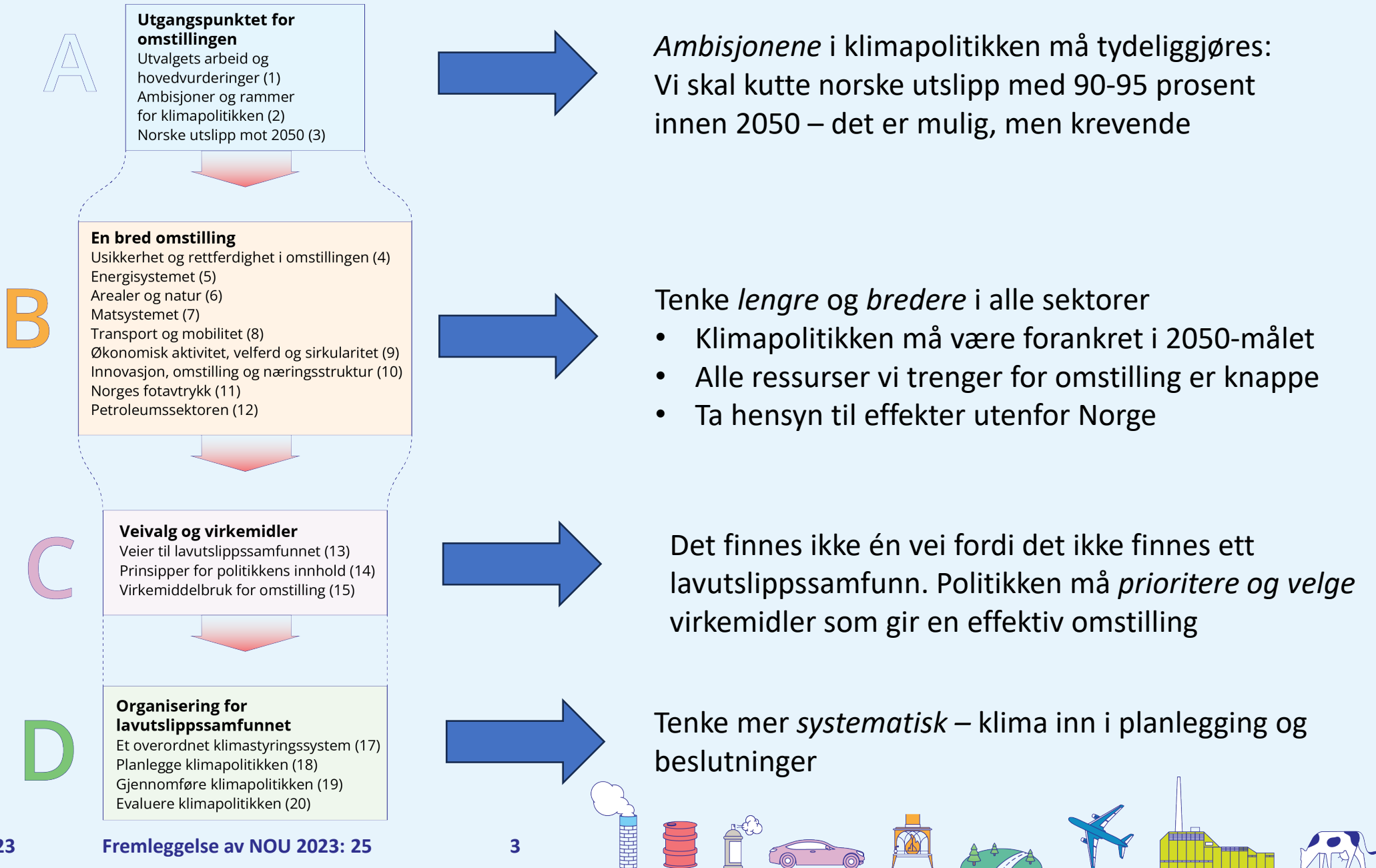
Veivalg for klimapolitikken mot 2050

Medlemmer i utvalget

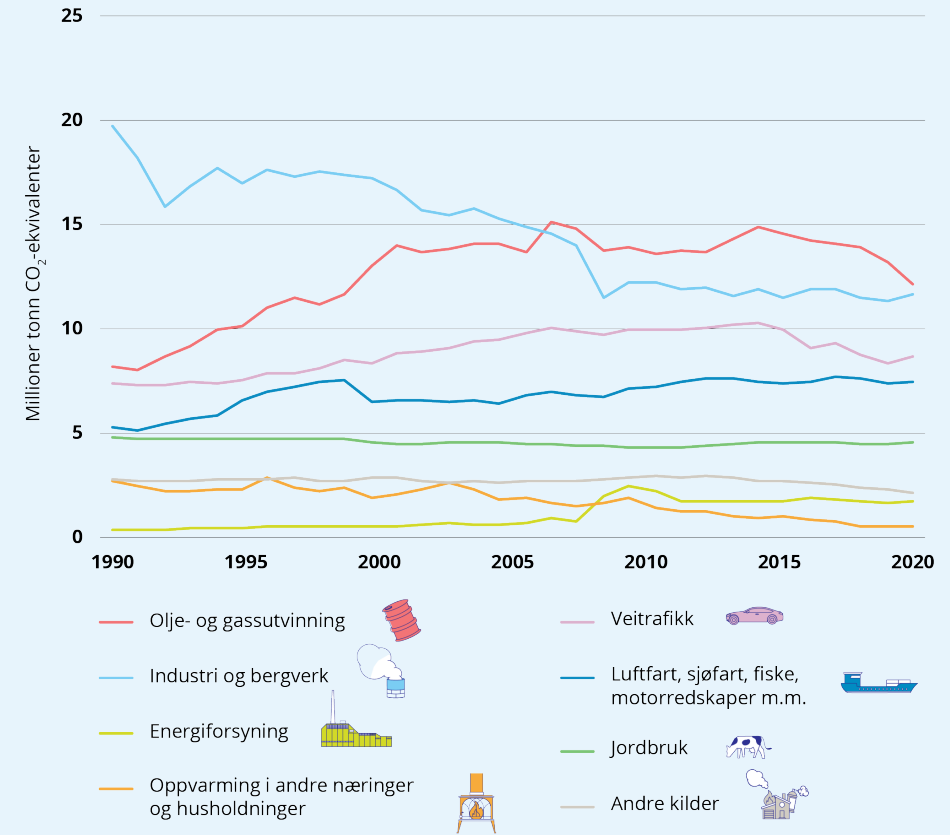
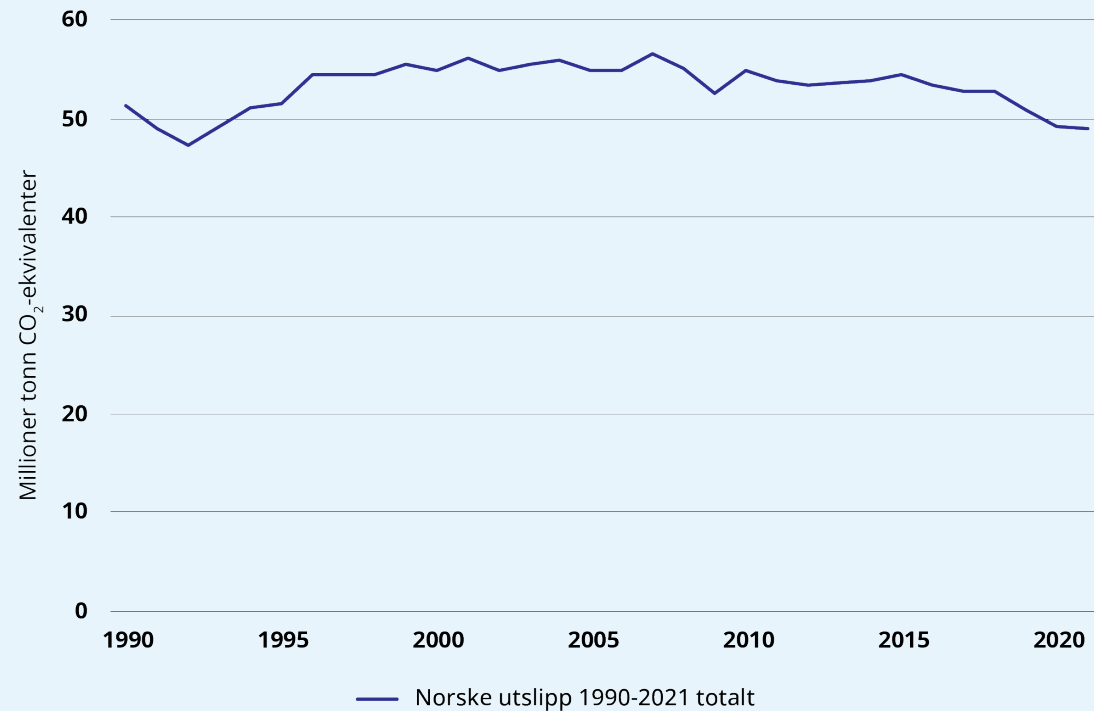
- **Martin Skancke**, leder
- **Kristin Halvorsen**, Cicero
- **Marianne Hansen**, Steigen Kommune
- **Gro Sandkjær Hanssen**, NIBR ved OsloMet
- **Audun Korsæth**, NIBIO
- **Ola Kvaløy**, Universitetet i Stavanger
- **Astrid Lilliestråle**, Enova
- **Lars Petter Maltby**, Prosess21
- **Eirik Newth**, selvstendig næringsdrivende
- **Klaus Mohn**, Universitetet i Stavanger
- **Signe Nybø**, NINA
- **Camilla Skjelsbæk Gramstad**, Elkjøp Nordic
- **Erik Trømborg**, NMBU

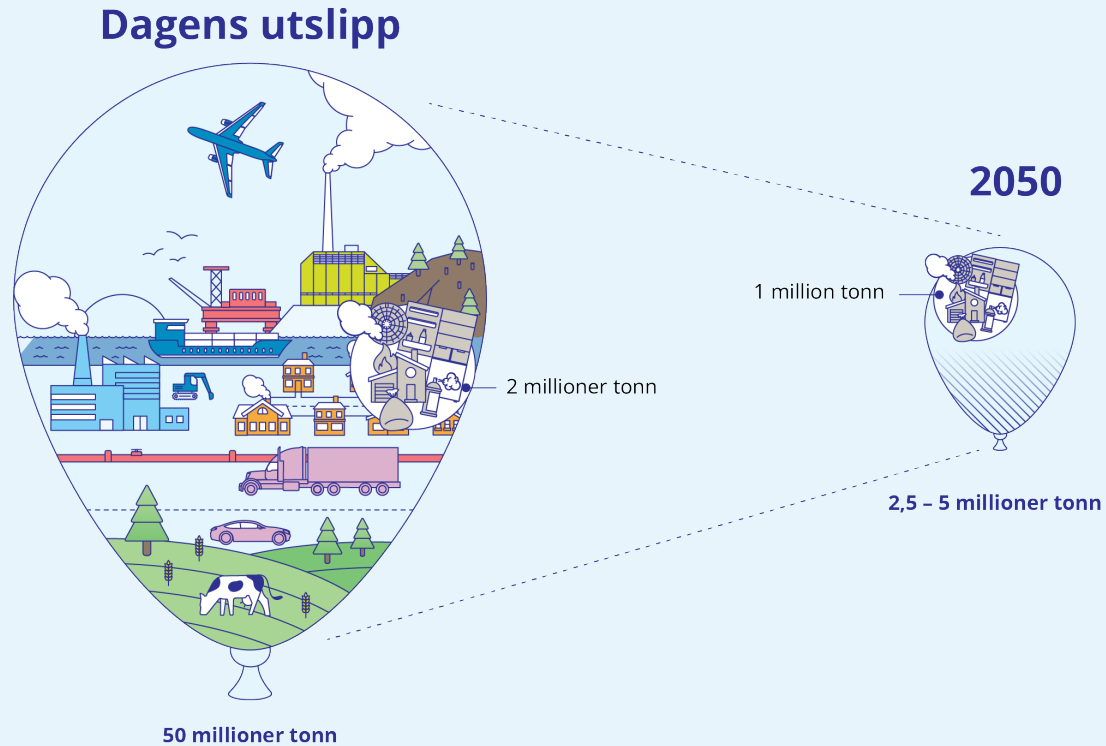
Rapportens struktur

Klimagassutslipp i Norge

Ambisjoner for 2050

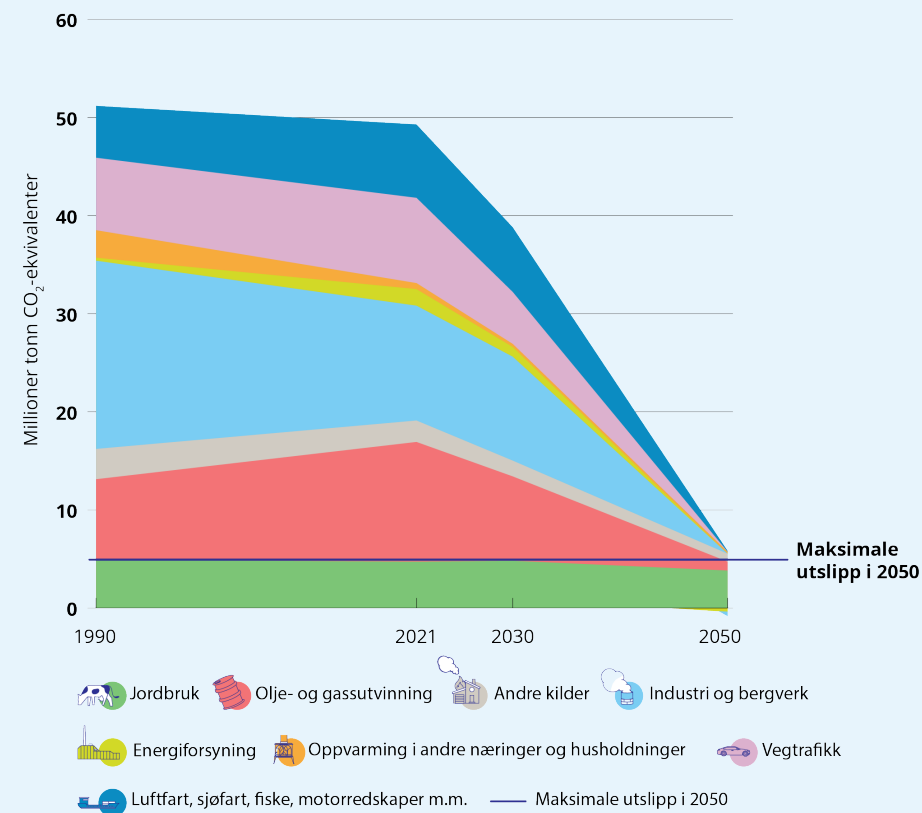

- Utvalget foreslår presisering av målet i klimaloven
  - Tydelig mål for norske territoriale utslipp
  - Drøfting av bruk av fleksibilitet (kvoter)
  - Egne mål for henholdsvis utslipp og opptak i sektoren for skog- og arealbruk
- Eget mål for forbruk
- Økt internasjonal innsats, klimafinansiering

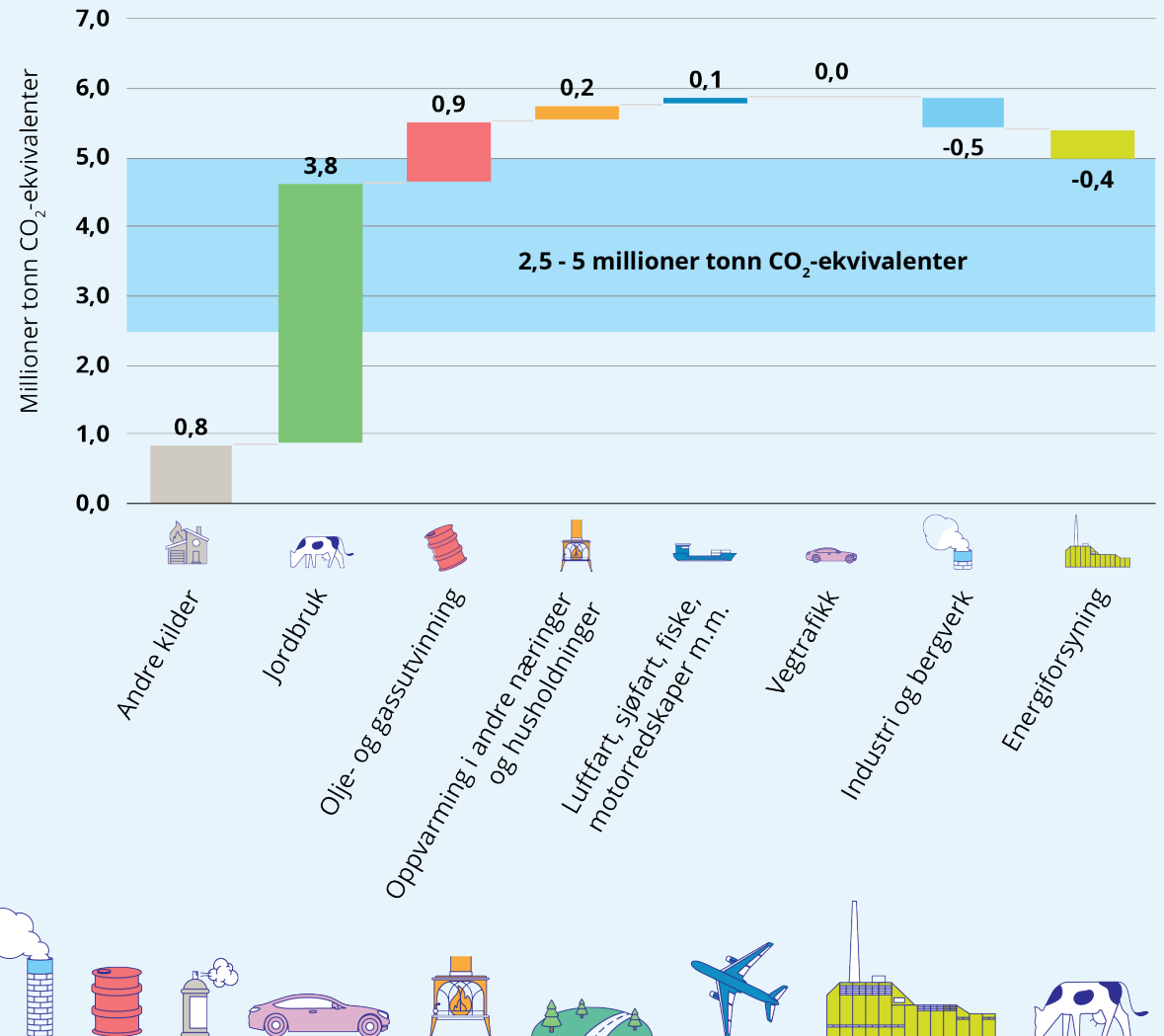
Teknisk analyse – utslipp i 2050

- Ikke prognose eller anbefaling
- Uten ressursbegrensninger
- Ikke aktivitetsendring
- Krevende utslippskutt for alle sektorer

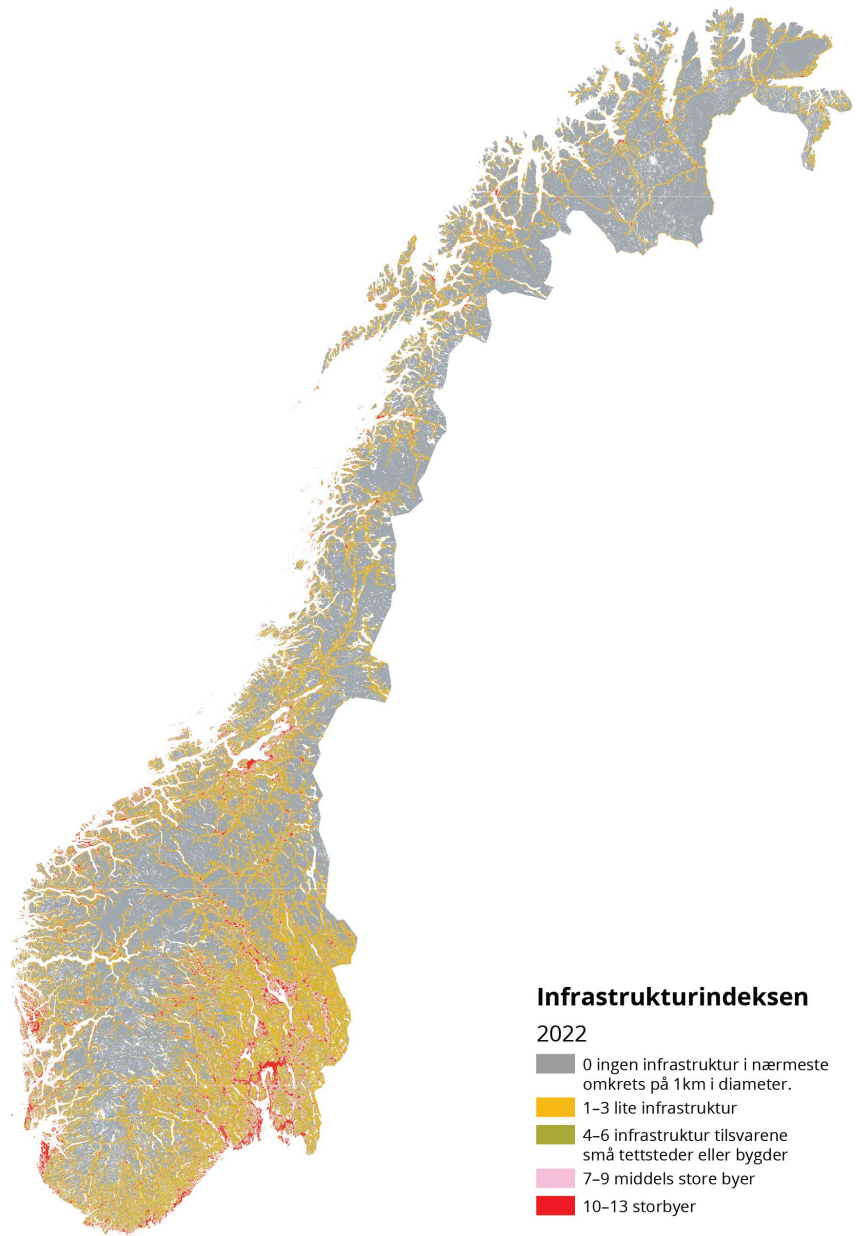
Viktige veivalg – særlig petroleum og jordbruk

- Gitt målet er det langt færre veivalg enn utvalgets mandat kan gi inntrykk av.
- Særlig avgjørende veivalg knyttet til petroleumsvirksomheten og jordbruket.
- Ikke rom for utslipp på dagens nivå i jordbruket og i tråd med utvinningsprognosene for petroleumssektoren selv om alle andre sektorer har redusert utslippene til tilnærmet null.

Ressursknapphet - binder alle sektorer sammen

- Energi
- Biomasse
- Areal
- Kompetanse
- Mineraler og metaller
- Utslippsbudsjett

Infrastrukturindeksen

2022

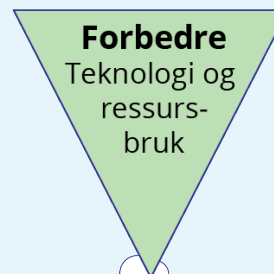
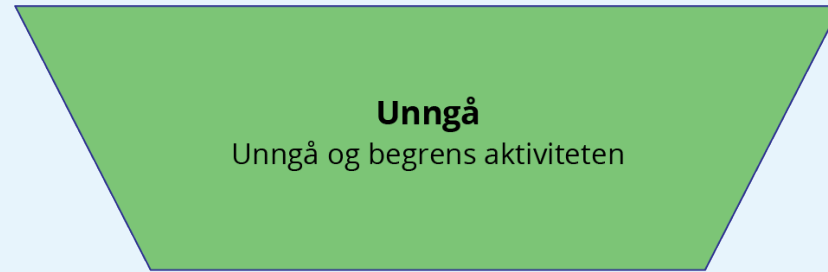
- 0 ingen infrastruktur i nærmeste omkrets på 1km i diameter.
- 1-3 lite infrastruktur
- 4-6 infrastruktur tilsvarende små tettsteder eller bygder
- 7-9 middels store byer
- 10-13 storbyer

8

Sirkularitet og ressursbruk

For eksempel:

- Unngå unødvendige utbygginger
- Bruk eksisterende bygninger og infrastruktur
- Unngå utbygging og bruk som forstyrrer naturlige karbonlagre til havs

For eksempel:

- Konsentrer arealbruken blant annet gjennom samlokalisering av funksjoner og tjenester
- Flytt utbygging langs kysten til mindre karbonrike arealer

For eksempel:

- Bygg med skånsomme metoder og ta vare på økosystemer
- Restaurer forringete arealer for å veie opp for utbygging
- Bygg mindre når det først bygges

For eksempel:

- Unngå ny og økt kapasitet på infrastruktur
- Unngå reiser, for eksempel ved hjemmekontor og kortreist ferie
- Reduser godstransport gjennom lavere forbruk av varer

For eksempel:

- Erstatt flyreiser med reiser med bane og buss
- Erstatt bilbruk med kollektivtransport, sykkel og gange

For eksempel:

- Elektrifiser kjøretøy og fartøy
- Bytt til alternative drivstoff
- Reduser farten

For eksempel:

- Begrens produksjon gjennom økt sirkularitet
- Bruk færre produkter som bruker energi
- Bygg mindre og mer energieffektivt bygningsareal

For eksempel:

- Bytt fra fossile til fornybare energikilder
- Flytt forbruk fra tidspunkter med høy belastning på strømmettet

For eksempel:

- Bruk og ei færre ting, og del mer
- Kjøp bruk
- Reparer og bruk produkter lenger

For eksempel:

- Bruk produkter og tjenester med lavere fotavtrykk

For eksempel:

- Lag produkter av gjenvunnet materiale
- Lag produkter som kan brukes lengre, repareres og gjenvinnes

For eksempel:

- Produser mat som ikke krever innsatsfaktorer med høye utslipp, som soya

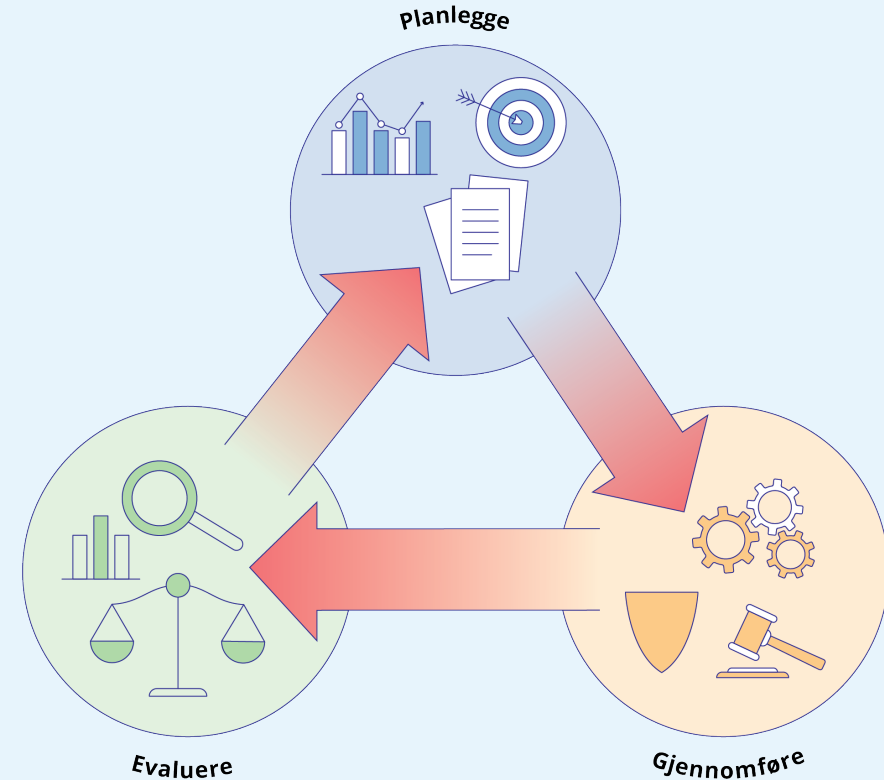
For eksempel:

- Produser mat på en måte som støtter opp om naturens karbonlagre
- Endre husdyrførets sammensetning
- Bruk fornybar energi

Beslutningssystem

- Statlig nivå
  - Legge til rette for mer systematikk i arbeidet – energi- og klimaplaner
  - Klimapanel
  - Planlegge for dit vi vil
  - *Klimavaske* lovverket
  - Forvaltningssystem til havs
- Regionalt og kommunalt nivå
  - Kommunene får et lovfestet ansvar for å bidra til omstilling
  - Tydeligere rammer for arealbruk

Utvalgets hovedvurderinger

Utvalget mener at...

...alle beslutninger som tas i dag må baseres på et mål om at så godt som alle klimagassutslipp i Norge må være fjernet for godt innen 2050. Norsk klimapolitikk må vektlegge varig omstilling til nullutslipp og tempoet i omstillingen må økes.

... og har forslag og vurderinger knyttet til blant annet:

- Presisering av klimamål, herunder bruk av kvoter og utslipp og opptak i LULUCF
- Stivhengighet
- Omstilling jordbrukssektoren
- Strategi for petroleumssektoren

Utvalgets hovedvurderinger (forts.)

Utvalget mener at...	... og har forslag og vurderinger knyttet til blant annet:
...arealpolitikken må begrense tap av natur og bidra til bevaring av naturens karbonlagre	<ul style="list-style-type: none"> • Strengere rammer for arealbruken • Naturens karbonlagre • Arealer både på land og til havs<ul style="list-style-type: none"> • nedbygging av naturlige arealer begrenses vesentlig og at det legges tydeligere og mer bindende nasjonale rammer for bruken av arealer. • det nasjonale vernet av økosystemer økes. • det utvikles bindende, helhetlige planer for arealene til havs.
...det må koste mer å slippe ut.	<ul style="list-style-type: none"> • Forutsigbarhet • Forpliktende opptrappingsplan CO₂-avgift forbi 2030 • Fordelingseffekter håndteres best gjennom annen politikk

Utvalgets hovedvurderinger (forts.)

Utvalget mener at...	... og har forslag og vurderinger knyttet til blant annet:
...det må være en bred tilnærming til virkemiddelbruk hvor juridiske, økonomiske og pedagogiske virkemidler benyttes.	<ul style="list-style-type: none"> ● Kombinasjon av virkemidler ● Juridiske virkemidler som krav, påbud og forbud ● Andre virkemidler som offentlige anskaffelser og pedagogiske virkemidler
...planer og beslutningssystemer må ta utgangspunkt i at Norge skal være et lavutslippssamfunn i 2050.	<ul style="list-style-type: none"> ● Styrket styringssystem ● Alle beslutninger med utgangspunkt i 2050-målet

Utvalgets hovedvurderinger (forts.)

Utvalget mener at...	... .. og har forslag og vurderinger knyttet til blant annet:
...det på en mer systematisk måte må tas hensyn til hvordan norsk politikk virker på andre lands mulighet til omstilling.	<ul style="list-style-type: none"> ● Mål og statistikk ● Innsats for reduserte utslipp i andre land ● Handelspolitikk
...Norge er avhengig av fortsatt tett samarbeid med EU om klimapolitikken.	<ul style="list-style-type: none"> ● Fortsatt klimaavtale med EU ● Implementering av EU-regelverk

**Takk for
oppmerksomheten**